

שער הה' פרשת עקב שער המצות

הש"ך דינים הנמשכים בא"י מסוד ל"ב אלהים שבה הנעשים מל"ב נתיבות החכמה כל אחד כולל מ"ם הרי ש"ך:

והנה השופר הזה ה"ם הקנה המוליא ז' קולות שבמזמור הבו לד' בני אלים גו' ואלו הקולות הם פנימות ומוחין דז"ן היואלים בבחי' קולות רוחניים פנימיים ואל הקנה הזה שהוא בינה רמזו רז"ל [ברכות די"ז] באומרים העוה"ב אין בו לא אכילה ולא שתיה כי אין בו רק קולות רוחניים ואמנם הושט הוא נמשך ויורד למטה עד בני מעים והאלטומכא משא"כ בקנה שאינו נמשך רק עד הריאה אשר משם נמשכים ללחא ז' קולות הנו' מכנפי הריאה ולכן הושט הוא כנגד העוה"ז ההחמון שבו אכילה ושתייה כי דרך בו נמשך המאכל והמשקה לבני מעים וזה הושט הוא כנגד חילוניות זז"ן ולכן וסט הוא בני' שט"ו ועס ה' של בינה הרי ש"ך דינים וכבר ידעת א) כי שט"ו הם בני' ז"פ אדם

הוי"ה דמ"ה שהם ז' מלכי אדום שנתבטלו והם חילוניו' זז"ן וז"ס שט"ו העם ולקטו וטחנו כו':

כוונת האכילה עלמה ולהבין זה לריך להרחיב מעט בדרוש האכיל' ומה ענינה וכבר בענין ה' עינו'

דיוה"כ נתבאר קלת ענין האכילה ב) ועתה נבאר הקדמה אחת רבת התועלת וכוללת והנה בדרוש של השביעית התחלנו לבאר התחלתה וע"ס ג) דע כי בתחלת האילנות גאללו ז' המלכים הנודעים

וכאשר מחו וירדו למטה מעולם שהוא עתה נק' אילנות ד) הנה בהם היו כל העולמות וכל הגבראים גלם ובהם היו כוללים ד' עולמות אבי"ע ה) ולכן כאשר חזרו ונתקנו והובררו מן הסגים המעורבים בהם ולא הובררו בפעם אחד ובבת אחת אמנם בתחלה הוברר כל מה שהיה בהם מחלק עולם האילנות בלבד והמוצא שבהם הוברר ונתקן ונעשה ממנו עולם האילנות והיותר גרוע ממנו נעשה עולם הבריאה ואח"כ הוברר היותר גרוע ונעשה ילירה ואחר כך הוברר היותר גרוע ונעשה עולם העשיה ויותר גרוע ממנו שלא יכול להתברר אז הוא נשאר בתוך הקליפות בסוד חיות ונשמי' אליהם כנודע בסוד י"א סמני הקטורת ו) והנה מכל בחי' אלו הנו' נשאר בחיות מהם בתוך הקליפות שלא יכלו להתברר אז והנה הם מתבררים מאז ועד עתה עד ביאת המשיח כי אז בלע חיות לגלגל ויהי' כל הקדוש' מתבררת וכל הקלי' השאר לבדה בבחי' סיגים והרשעה כולה בעשן חכלה והנה עולם העשיה י' בו חלקים ובחיות והם ד'. וזה סדרן ממטה למעלה דלח"מ וכלי ספק שאפי' הדומם שהוא העפר והאבני' והמתכות וכיוצא בהם מוכרח הוא שיש בחוכם כח חיות ורוחניות המקיים אותו ויש עליו למעלה מזל ושטר המקיים ומגדל' אוהו וראי' לזה שאל"כ לא הי' יכולת בעפר להבדיל ולהלמיח זרעי' ודשאים והיא משתקקת אל הגשמים כאשה לבעלה וכמו שהאריכו רז"ל בענין זה וכאומרים נאמר פקידה באשה וכאמר פקידה בארץ כו' [הענין ד"ח] והלומח יש לו חיות ורוחניות יהיר' על הדומם שהרי יש בו כח הלומח וכח הזן וכח המגדל כנודע והב"ח יתירים על הלומח ובני אדם למעלה מארבעתן ולכן יש כח ויכולת באדם לברור כל ד' בחי' הנו' ולחקנ' ולהעלותם למעל' עליו' למעלה ממדרגתו והיא מדרגת מלאכים כי יכול הוא לברור את הדומם ולהחזירו חלק מחלקי עלמו כמו שית' ב"ה בסוד האכיל' ומזה יעל' למדרגת מלאך וכיוצא בזה עד רום המדרגות כי ע"י אכילתם הדבר ההוא מבררין כמו והטוב והמזון שבו ומה שהוא פסולת ופיגים וזהמא מתברר בו בסוד יליאת בני המעים כנודע אבל הרשעים אדרבא מקלקלי' הכל ומה שהוא חלק אדם מורידין אותו עד חלק הדומם על ידי מעשיה' הרעי' וכמו שית' לקמן בשער הגלגלי' ז) איך יש רשעים שברוב חטאת' יתגלגלו אחר מותם בבעל חיים שהם למט' ממדרגתם ועת' ע"י עונות' השו' אליהם ומתגלגלי' עמהם ממש ויש

רשעים הגהות וחידושים

(א) עיין סך חיים שער י"ח פ"א ופ"ה ב) שער הכוונות דרוש ג' דיוה"ב מנו"ש ש"ד ח"ב פ"א ופ"ב דף פ"ז:
 ג) לעיל פרשה בבר: ד) שירוב דקדש התיקן היה נקרא פולס הנקדוה ואחר התיקן נקרא שולס האילנות כן כחז רנ"ו
 נשער ההקדמות ד"פ פ"ד: ה) ז"ל הייט כל העלמות הייט עולמות אבי"ע ולמה חזר וכחז ובהם היו כליות ד' שלמות
 אבי"ע ופיין נפ"ח שט"ל פ"ג ובס' עו"ח ד"ה ע"ב וז"ל לא כפל לשון דמ"ס כאן ולש"ד: דכן ז"ל הנה בהם היו כל העולמות
 וכל הגבראים כלם נאלץ דבהם היו כליות ד' שלמות אבי"ע וכו'. ע"ס: ו) עיין בע"ח שער ל"ס פ"ג ופ"ד וש"מ"ב ע"ג
 י'ס' מנו"ש דמ"ב ע"ח: ז) שער הגלגליה דכ"ב הקדמה כ"ב:

שער הה' פרשת עקב שער המצות מב

רשעים יותר גמורים ומהנלגלים בדומם בסיד כי אכן מקיר הזעק כו' וכמ"ש נענין נכל דכתיב ביה ויהי לאבן. והנה כשנברא אדה"ר הובררו כל בחי' הנשמות שהיו מעורבין בקליפות וכלם נכללו באדה"ר כגודע בסוד אדם אחס והרי חלק העליון שבעשיי' שהוא אדם היה לו מצורר (א) ואחר שנברא אדם ע"י חפלתו כמבואר אולינו בדרוש ר"ה וכמ"ש רז"ל [חולין ד"ס] על וכל שח השדה כו' כי דשאים וזרעים עלו לפתח הארץ וכשבא אדם והתפלל וירדו גשמים וליחהו כו' ותיקן כל העולמות ואמ"ל לא ייקן או כל חלקי עשייה רק את הבחי' השניה והוא בחי' הבעלי חיים ו"ס ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולכל בחי' המיה כו':

יענין קריאת השמות אינו רק תיקון ממש וכמבואר בזה"ר על פסוק ראה קראתי בשם בלאל כו' וכמ"ש הרמב"ן ז"ל בביאורו על התור' פ' בראשית על פסוק ויקרא אליהם לאור יום כו' ויקרא אליהם ליבשה ארץ כו' והענין הוא כי הוא צירר כל חלקי הנפשות הב"ח כולם שהיו בסיגים של אחס המלכים ולא נשאר מכל חלקי הב"ח רק בחינת בהמות בהררי אלף שלא נתבררו לגמרי ע"י אדה"ר כמו שאר הב"ח ולכן הם מזומנים למאכל הדיקים לביד לבא והטעם הוא כי אז ע"י הדיקים שיאכלום יתבררו לגמרי בסוד האכילה כמו שית' אבל שני בחי' הנזמח והדומם לא צירר כל הדרך להם כמו שעשה בב"ח שצירר כולם לגמרי וזאת בהמות בהררי אלף כנו' וזהו מטע' שלא קרא שמות כי אס לבהמה ולחיה ולעוף השמים אבל ללמחים ואילנות ולחלקי הדומם לא קרא. גם תבין בזה טעם למה נאסר אדם באכילת בשר ולא הותר לו רק אכילת לחמי' בלבד כמ"ש הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע לכם יהיה לאכלה והטעם הוא כי כוננת האכילה היא לצרר הטוב שבמאכל ההוא ולהעלותו מן הקליפ' והסיג' המעורבים בהם וכבר היו כל הבחי' מצורר' לגמרי ולכן לא הותרו לו באכילה אבל הנזמח שהם העשבים ואילנות הותר באכילת' כי עדיין היו לריכ' להתברר ע"י האכילה ההיא. גם בזה תבין ענין חמורו של ר' פנחס בן יאיר שהיה בקי בכל אחס הדברים שסיפורו רז"ל [חולין ד"ו] עליו עד שכמעט יתבהל האדם בדבריו ההם ויש מהם מוליאין הדברים מפשטן אבל מהם הוא ריק שאינן יודעין לדרוש אבל דע שרשו של דבר כי הדברים הם כפשטן וטעם הדבר הוא כי החמור ההוא היה מצורר ומחוקן לגמרי בכל הדרך לו כפי בחינתו ולא נתברר כשאר הבהמות המתבררות ע"י האדם האוכל אות' אמנם נתקן מעלמו ע"י המסך הזמן וע"י ר' פנחס בן יאיר וזכורו ממש כמו שאר הבהמו' שנברא בששת ימי בראשית. ודע שאחס הבהמות שהובררו מששת ימי בראשית היו מעולים יותר ממדרג' האדם שעתה אחר שחטא אדם כמו שית' ולכן אין לתמוה מן החמור ההוא שהיה מכיר מה שלא היו מכירין החכמים אשר בזמן ההוא וזהו

מ"ש בנמר' [שבת דק"ב] על ר' זעירא שאמר **אט כחמורי ולא כחמורו של ר' פנחס בן יאיר** וזוה הוכל לשער מדרגת האדם אחר שיוברר ויטוקן בכל הדרך לו כמה מעלתו גבול לאין קן ובוה תבין גדולת אדה"ר קודם שחטא שאז היה מצורר כל לירכו. והנה אחר שחטא אדה"ר חזרו כל הבחי' להתקלקל ובחי' נשמות בני אדם ובחי' נפשות הב"ח אשר שתי בחי' אלו היו מצוררים כבר והנה אז חזרו וירדו בעמקי הקליפות ונהערבו עם הסיג' והקליפות טוב ברע כשתחלה קודם שהובררו ואמנם עד נח וכניו לא היה בהם כח לצרר הב"ח ע"י האכילה ובצא נח וכניו דכתיב ביה נח איש לביק כו' הותר לו אכילה הב"ח כי כבר נתקלקלו בחטא אדה"ר והיו לריכין להתברר ע"י האכילה וגם נח וכניו היו ראויים לצרר ע"י אכילתם ומאז ואילך הותר אכילת הבשר כמ"ש פירק עשב נהתי לכם את כל כו' אבל דע כי אעפ"י שאנו מצררין אחס ע"י אכילתם ומחרין להיות חלק אבר האדם ממש עכ"ז אינן מתבררין בנצח הציור הראוי להם ככל שיותר מעול' היו הבהמות שששתי ימי בראשית ע"י תיקון ומלות אדה"ר יותר מבני אדם שבזמן הזה אחר חטא אדה"ר ולכן אין האכילה ציור גמור בכל לורך מדרגת' כמו שש"ס ע"י אדה"ר קודם שחטא ולא

הגרות חידושים
 (א) פירוש חלק פסליון היטש בנחיתת נוסח הניכר מהמנוח שגד' יסודיה ארת"ע אבל נשפתי פ"ס מעיקר טעם
 חליון מנכרית מהאז כשנשמה כנו' בדיבור הקודם ושפ"ס ע"ס:

שַׁעַר הַה' פִּרְשֵׁת יַעֲקֹב שַׁעַר הַמִּצּוֹת

עוד אלא שאין צנו כח לברור אפילו זה הברור הנרוע אלא בהצמות הטהורות אשר הקדוש' שנה מרובה על הקליפה אבל מן הבהמות הנמאיות אין צנו כח לברר כלל ועיקר ולכן נאסרו באכילה כי לא די שלא יוכל האדם לבררו ע"י אכילתו אלא שאדרבא תהאחו קליפת העומאה המעורבת בהם ותחזק באיש האוכלם וימלק ממנו כל הקדושה אשר בו ולא עוד אלא שאפילו זה הברור הנרוע שלנו מזכרין ע"י אכילתנו בהמות הטהורות בלבד אינו מתברר אלא על ידי אכילת הת"ח יחד שמים המכין באכילתו בענין זה ולכן ארז"ל [פסחים דפ"ג] ע"ה הסור לאכול בשר כי התערב נפשו שם בשר קדושה מועטת עם נפש הבהמה וימלק אותו מישוב קדושה שבו שאין בו כח לברר ולהסיר הסיג' ההס' א' וצוה שבין כמה לריך האדם לזהר מהרבות אכילת הבשר והנה נת' פעם האכילה שהיא לברר הסיג' אשר מעורבים במאכל ההיא:

עוֹד ים סיבה שנית והוא מה שית"ל כי ים נשמות של רשעים מתגלגלי' אחר מיתתם בכל ד' חלקים שבעשייה שהם דלח"מ כי ים ארבע' מדרגות הנזכרים ויש שמתגלגל מדרגה א' למטה ממדרגתו שהיא צ"ח ויש מתגלגלים גם בצומח וזה לריך בעת תיקונו לעלות שני מדרגות ויש שמתגלגל בדומם וזה לריך לעלות שלשה מדרגות כי בתחלה עולה מן הדומם אל הצומח כי יצאח מן האדמה וימלכש בתוך הצומח ואח"כ יאכלהו הב"ח האוכלים עשב והוא יעלה במדרגת צ"ח ואחר כך ישחטום ויאכלום בני אדם ויחזרו להיות חלק אברי האדם עלמנו והוא יתקון כי שם יבדרר ע"י אכילת האדם הנו' ולפעמים אפשר שידלג המתגלגל צ' מדרגו' בפעם א' כיגד הרי שמתגלגל בצומח והאדם אוכל הצומח והעשבי' ההס' ומלאח שאן הצומח עלה למדרג' האדם וכן אם נתגלגל בדומם והב"ח אוכל ממנו והרי עלה מדרום אל הב"ח ולפעמים מדלג כל ג' מדרגו' ביחד והוא כי הרי שמתגלגל בדומם והאדם אוכלו נמאח שעלה כל הג' מדרגו' ביחד. והנה לריך לבאר ענין אכילת הדומם כי הנה לפעמים יהיה חיזה מתגלגל במעט עפר והאדם נחלוה לאכול העפר ההוא כעור. בטבע בני אדם האוכלים העפר (ב) או המסל אס נפל לרור עפר הוד התבטול והתערב בו והאדם אוכלו וכן ער"ה הב"ח באוכלו העשבי' ואוכל מעט עפר הנדבק באיזה העשבי' ואפשר כי שם מתגלגל חיזה נפש אדם. ואחש המלא אינו בחי' דומם והוא מכלל הצומח. ופעם אחרת שמעתי ממנו"ל שהוא בחי' האמנשי שבין הדומם אל הצומח (ג) וכמ"ש חכמי הטבע כי בין כל מדרגה ומדרגה יש בחי' אמנשי כמו אדני השדה חיה שהוא בין הצומח והב"ח והספיג אמנשי בין הדומם והצומח. וכן האלמונים הנק' קיראל. והקוף אמנשי בין הב"ח לאדם וכן ארז"ל הטעל מלא ממחצבו הרי זה תולדת קולר ותייב (ד) הרי כי נחשב מכלל הצומח שאין שם קליפה נופל אלא בנידולי קרקע וכן המים אשר מהם נעשה המלא גם הם נק' צומח ולכן הם חיים ומתנועעים ממקום למקו' והרי נת' ענין האכילה בשתי בחיטות' הא' היא לתקן ולברר הסיגים שבמאכל' ההוא והב' הוא לתקן נפשות המתגלגלים במאכל ההוא הנו':

ורבין האדם כשהוא אוכל לריך לזהר בתכלי' הזהירות ואל יאכל כמו בהצמות והב"ח שאין יודעין בין טוב לרע ולכן הרכו והגדילו רז"ל [ברכות דכ"ה] בענין זה וכאומרם השולחן דומה למזבח וזה לבי שהמזבח היה עושה צ' בחי' הנו' גם אמרו כי השולחן מכפר עוונותיו של אדם וכיוצא באלה המאמרים הרכ' ומלאח כי כיון שאפשר שידמנו במאכל ההוא חיזה נפשות מתגלגלים על עבירות

חננוהו וחידושו

(א) אך כצנת מותר ע"ה לאכול בשר דיוספי נשמה ש"ס לת"ח בחול ים לע"ה נשנה בן כחנ מפורס בשער מאמרי ר"ל בצרכות על מאמר וכפחלה ריב"ו ע"ה. ועין בשער הלקיט פירש בראשית ד"א ע"ג ש"ס: (ב) פירוש ש"ס המשנה דרכס לפעמים אכילת עפר. ש"ס: (ג) דע כי יש ג' מיני מלא ים מלא המלא בהרים וקולניס אותו כח' אבנים ויש מלא הנעשה מן המים. ועוד יש מלא שלישי ואולי שיה הוא בין הדומם והצומח והוא חיה מן עפר תלח ומבטלים אותה במים ואח"כ אותה המים מבטלים עד שסאחר מלא נקי ולכן יוחק וצוה לדיק שני המאמרים כ"כ הת"ח בדי' מאח הקל כסף דף ע"ג ובע"ה ש"ס פ"ג: (ד) א"ה זאב ואלוף במהור"ר בני ו"ל לטון זה לא תאחזי בשום טיקוס בדברי רז"ל. שוב תאחזי בה' אל ימשיכת מ"ס א' ריג"ס שהריגים מזה על רכינו ע"ה גם ע"ה בדרך קמ"ח בהשטחה שנתב ו"ל ויש' דמלכד לטון. וכ' לא הירכר בתלמוד עוד בה דמפורס שם בצנת דפ"ג להקד' דמלא לא ידולי קרקע היה ע"ה ו"ה: